

Snížení mezibankovních poplatků ve Španělsku poškodilo spotřebitele. Totéž hrozí i v ČR

Praha, 5. června 2013 – Evropská komise chystá regulaci mezibankovních poplatků v Evropě včetně České republiky. Podobné povinné snížení proběhlo v roce 2005 ve Španělsku. Odborná studie hodnotící efekt této regulace přináší zajímavé závěry i varování pro evropské země. Autor studie, profesor Autonomní univerzity z Madridu, Gustavo Matías Clavero, upozornil na přednášce v Praze, že celé náklady španělské regulace zaplatili v konečném důsledku spotřebitelé. Vydělali jen obchodníci.

Profesor Matías Clavero přijel do Prahy na pozvání Vysoké školy ekonomické, aby pronesl přednášku o hlavních poznatcích z regulace ve Španělsku. „*Snížení mezibankovních poplatků ve Španělsku jednoznačně uškodilo držitelům karet. Ceny pro ně neklesly, došlo k narušení hospodářské soutěže a oslabení inovací v tomto odvětví, přičemž efektivnost platebního systému se nezlepšila. Spotřebitelé platili polovinu přímých nákladů na systém a nyní hradí dvě třetiny,*“ prohlásil Gustavo Matías Clavero.

Mezi léty 2006 a 2010 došlo ve Španělsku ke snížení sazby mezibankovních poplatků z 1,54 % na 0,64 %, tedy téměř o 60 %. Vydavatelé karet tak přišli na výnosech o 3,3 miliardy eur. Naopak náklady hrazené obchodníky poklesly na polovinu, což obchodníkům vyneslo za uvedené období dodatečný zisk ve výši 2,75 miliardy eur. Hlavním cílem bylo ulevit spotřebitelům, ti ale z regulace neměli nic. Naopak se držitelům karet zvýšily roční poplatky za karty o 50 %. Celé náklady tak zaplatili spotřebitelé, kteří v porovnání s obdobím před regulací museli vynaložit o 2,3 miliardy eur víc.

„*Držitelé karet ve Španělsku nejenom zaplatili za používání karet více, kromě toho přišli i o řadu dřívějších výhod a zvláštních služeb. Navíc měl regulační zásah negativní dopad i na vývoj a inovaci produktů. Pokles plateb v hotovosti se zastavil a možnosti kontrolovat černý trh se celkově zúžily. Počet platebních karet se začal snižovat a klesly i počty transakcí,*“ uvedl profesor Matías Clavero. Zároveň dodal, že nic nenaznačuje, že by držitelé karet měli z regulace vůbec nějaký prospěch. Regulace přinesla krátkodobý zisk pouze španělským obchodníkům, kteří příslušné výhody a přínosy nepředali spotřebitelům ani nezlepšili úroveň poskytovaných služeb.

Všichni ve Španělsku začali doplácet na střednědobou a dlouhodobou nevyváženost a menší efektivnost systému s útlumem hospodářské aktivity a poklesem zaměstnanosti. Roste černá ekonomika, která odčerpává hotovost. Dnes se ve Španělsku vybere méně peněz na daních, omezuje se sociální zabezpečení a roste deficit a zadluženost veřejných rozpočtů.

Fungování karetního systému

Ve čtyřstranném karetním systému, který používají společnosti MasterCard a Visa, je mezibankovní poplatek součástí obchodnického poplatku (merchant fee) a spotřebitelé se

na jeho úhradě nepodílejí. Jeho účelem je pokrýt náklady vydavatelů karet na výrobu, zabezpečení a inovace. Drastická regulace mezibankovních poplatků vydavatelské banky o tento příjem připravila, takže banky neměly na vybranou a přenesly tyto náklady na držitele karet.

Jak může regulace Evropské komise ovlivnit situaci v ČR

Libor Dupal, předseda představenstva Sdružení českých spotřebitelů, je přesvědčen, že pokud Evropská komise uměle sníží mezibankovní poplatky, všechny zainteresované strany – stát, zákazníci i malí a střední podnikatelé – budou pravděpodobně trtit. Považuje za zarážející, že Komise nejen že neprovedla analýzy dopadů regulace na trh a spotřebitele, ale ani nijak nevysvětlila, jaké by dle ní měly být konkrétní výhody navrhovaných opatření.

„Zavedení regulace bankovních poplatků mezi obchodem a bankou nemá žádný přínos pro spotřebitele - obchodník o ušetřené náklady pouze zvyšuje svůj profit. Bankovní domy jsou nuceny si vše vynahradiť na spotřebitelích ve formě vyšších poplatků souvisejících s pořízením či používáním karty,“ uzavírá Libor Dupal ze Sdružení českých spotřebitelů.